Poštnina plačana v gotovini

Sped. in abb. pos. 2. Gr.

SLOVENSKI PRIMOREC

UREDNIŠTVO in UPRAVA v Gorici v ulici Orzoni štev. 38 — Cena oglasom po dogovoru.

KATOLIŠKI TEDNIK

IZIDE VSAK ČETRTEK
Poštni čekovni račun št. 11/5092

Leto II. Štev. 18 — GORICA DNE 2. MAJA 1946. — Cena L. 4.—

Posvetitev

brezmadežnemu Srcu Marijinemu

O Marija, Kraljica presvetega rožnega venca, — pomoč kristjanov, — ki si po nedolžnih otrocih v Fatimi pokazala svetu pot v lepšo bodočnost, — ponižno pokleknemo pred Tvoj oltar, — da se Tebi, Tvojemu brezmadežnemu Srcu, — za vedno izročimo in posvetimo.

Vemo, da je Tvoje Srce obdano s trnjem, — ker ga nehvaležni ljudje prebadajo z neštevilnimi grehi. — Skesano priznamo, da smo Te žalili tudi mi, naši domači in vse naše ljudstvo. — Ob tej slovesni posvetitvi Ti obljubimo, — da Te ne bomo več žalili in da bomo tudi druge od greha odvračali, — da bomo molili zjutraj in zvečer, — zlasti rožni venec — zase, — za vse potrebe svete Cerkve — in posebno za tiste, ki ne molijo. — Prejemali bomo vredno in pogostoma sveto obhajilo, — da bomo vedno tesneje združeni z Jezusom. — Varovati se hočemo vseh zmot, ki jih je Cerkev obsodila, — in ljubiti ter širiti resnice, — ki jih oznanja. — Ubogati hočemo svoje starše in vse namestnike božje, — zlasti sv. Cerkev in njenega poglavarja, — kakor je Tebe ubogal Jezus v Nazaretu.

Iz ljubezni do Jezusa in Tebe, — za spreobrnjenje grešnikov — in v spravo za naše grehe in grehe vseh ljudi, — hočemo vdano in ponižno prenašati vse križe življenja — in Ti darovati tudi kako prostovoljno žrtev in premagovanje.

Zdaj se po obračamo k Tebi, — naša nebeška Mati, — v zaupanju, — da bo naša prošnja ganila Tvoje brezmadežno Srce. — Prosimo Te, — sprejmi v svoje varstvo svetega očeta, škofe, duhovnike in vse verno ljudstvo — ter izprosi sveti Cerkvi mir in popolno svobodo. — Pospeši dan spreobrnjenja vseh nevernikov k luči evangelija — in uro zedinjenja vseh krščanskih narodov. — Ozri se s sočutnim Srcem na vse tiste, ki trpe v ječah, izgnanstvu in begunstvu. — Zaustavi nasilje brezbožnosti — posuši solze sirot in nedolžnih otrok — potolaži žalostne očete in matere, — združi razstresene družine — in obnovi njih družinsko srečo in mir.

Izprosi vsemu svetu trajen mir, — da bodo vsi narodi, — pomirjeni med seboj in z Bogom, — Tebe blagrovali — in s Teboj Jezusovemu Srcu zapeli — slavospev ljubezni in hvaležnosti.

O Marija, usliši nas! — O Marija, varuj nas! — O Marija, reši nas! — Amen.

—:—

To posvečenje se bo odslej molilo ob prvih sobotah in hvalevredno tudi pri letošnji majniški pobožnosti. Glavne misli so povzete iz posvetitve vsega sveta brezmadežnemu Srcu Marijinemu, ki jo je izvršil sv. oče Pij XII. ob 25-letnici prikazanja Matere božje v Fatimi. Novo obliko posvetitve je odobril prevzv. g. nadškof goriški ter jo obdaroval z 200 dnevi odpustka.

Izrezite si molitev iz lista in jo shranite v molitvenik. V spomin na letošnji maj jo bomo še posebej natisnili na podobice brezm. Srca Marijinega.

Dan za naš katoliški tisk

Duhovnikom in vernikom v slovenskem delu goriške nadškofije!

Ker je katoliški tisk eno izmed najvažnejših sredstev, da se vsakdanje življenje oblikuje v luči Kristusovih resnic, je nujna potreba, da se vsi zanj z vso vnemo zavzamemo. V ta namen določamo, naj se letos obhaja DAN ZA KATOLIŠKI TISK drugo nedeljo meseca junija, na binkoštni praznik. Molitve, žrte in miloščina, ki se bo pobirala v ta namen po vsem slovenskem delu naše nadškofije in v mešanih krajih pri bogoslužju za Slovence, naj naš slovenski katoliški tisk duhovno in gmotno bogato podprejo.

Vse, ki bodo na kateri koli način sodelovali, da dan za katoliški tisk kar najlepše uspe, prav iz srca blagoslavljamo.

+ KAREL, nadškof

Gorica, 28. aprila 1946.

Namen dneva za katoliški tisk

Vzbuditi našo zavest

Katoličanu mora biti pri srcu katoliški tisk. Zavedati se mora njegove potrebe in važnosti. Ta zavest mora globoko prodreti v njegovo miselnost. Če mu katoliškega tiska ni mar, ni pravi katoličan. Kdor ne presoja vsakdanjega življenja v luči evangeljskih resnic, kmalu zaide v Kristusu nasprotni tabor. Nedelja, ki jo je določil nadpastir za katoliški tisk, mora med nami poživiti zavest dolžnosti do katoliškega tiska, ki obstoja v tem, da ga beremo, širimo in podpiramo.

Moliti za katoliški tisk

Dan za katoliški tisk hoče in mora vse one, ki hočejo biti res katoličani, vzpodbuditi k molitvi. Velike stvari potrebujejo mnogo božjega blagoslova. In v današnjih časih je tisk velika stvar. Oznanjati mora resnico, braniti jo pred napadi in jo neprestano zagovarjati. Zato je nujno potrebno, da verniki v ta namen veliko molijo in se žrtvujejo. Naj nas dan za katoliški tisk napelje k temu, da bomo v svoje molitve vključili tudi prošnje za naš katoliški tisk. Resnica bo zmagovala tem bolj, čim bolj jo bo Bog podpiral po naši priprošnji.

Podpirati ga s prispevki

Naš katoliški tisk potrebuje tudi denarne pomoči. Določena nedelja ima tudi namen, nagniti naše ljudi, da pomagajo vsak po svojih močeh pri tej tako veliki stvari. To pa lahko napravijo z naročanjem lista in prostovoljnimi prispevki. Razni darovi za naš tednik pričajo, da se mnogi zavedajo te dolžnosti. A vsi tega zaradi težkih gmotnih razmer ne zmorejo. Zato pa se bo drugo nedeljo v juniju pobirala po cerkvah miloščina za naš tisk, da bo lahko prispeval vsak po svojih močeh. Kdor zmore več, naj da več, kdor manj, naj da, kolikor pač more. Zrno pri zrnu pogača. In Bog, ki vidi v srca in presoja namene, bo vsakemu plačnik za njegov dar.

IZ ŽIVLJENJA CERKVE

V Cerkev se vračajo...

V Avstriji se zopet vrača v Cerkev mnogo ljudi iz vseh slojev, ki so v dobi nacizma odpadli od Cerkve. Zdaj spoznavajo svojo zmoto in se vračajo. Skoro povsod imajo poseben pouk v katekizmu za te izgubljene sinove, ki bodo zopet vstopili v katoliško Cerkev.

V Ameriki je vstopila v katoliško Cerkev znana kinoigralka Norma Shearer, prej protestantka. V svojem poklicu je žela velike uspehe, a vse to je ni zadovoljilo. Iskala je resnico in jo našla po dolgem iskanju v pravi Kristusovi Cerkvi.

V Ameriki je vstopil v katoliško Cerkev tudi vseučiliški profesor v Washingtonu Herbert Cory, svetovni znanstvenik in vzgojitelj. Sledila sta njegovemu zgledu tudi znana časnikarja Brown in Ford.

Učenje katekizma na Portugalskem

Pretekli teden so imeli v Barceloni na Portugalskem velik kongres za učenje krščanskega nauka. Ob sklepu je spregovoril po radiu tudi sv. oče, ki je znova poudaril važnost in potrebo učenja krščanskega nauka.

Komedija se nadaljuje

Angleška agencija AP sporoča: »Moskovski radio je danes objavil, da so trije poglavarji ukrajinske vzhodne cerkve — ki je pred kratkim pretrgala zveze z rimsko katoliško cerkvijo, s katero je bila v zvezi že 350 let — obdolžili Vatikan, da je poln »oblastiželjnosti in satanskega napuha«.

»Sporočajo tudi, da so sedaj v Moskvi dr. Gravil Kostelnik in škofa Mihail in Anton z namenom, da utrdijo odnose vdanosti do ruske cerkve, kateri so se pridružili po ločitvi od rimske cerkve.«

Ti so izjavili, kakor trdi moskovski radio, da je unijatska cerkev s tem svojim korakom napravila konec nesoglasju »med narodom, nesoglasju, ki ga je Vatikan povzročal in namerno podpiral zaradi svoje oblastiželjnosti in satanskega napuha...«

Na to vest odgovarja »Osservatore Romano« 18. 4. t. l.: »V tem ni nič novega, česar nismo že prej vedeli. Katoliško cerkev v Ukrajini so udarili v njenih pastirjih, ki so raztepeni, zaprti ali umorjeni, in čreda se je razbežala.

Žalostno reči, toda stare kakor evangelij, ki o takih rečeh govori in jih napoveduje.«

Glede obeh škofov pa Oss. R. pojasnjuje, da sta le dva odpadla duhovnika in nobena škofa. Tretji pa ne more biti »škof«, ker je poročen.

S takimi ljudmi ima torej opravka ruska cerkev, take ljudi poveličuje moskovski radio.

Katoliški skavti v Združenih državah

Po vseh Združenih državah Severne Amerike so slovesno praznovali 36. obletnico ustanovitve mladinske organizacije katoliških skavtov. V vseh večjih mestih so bile v ta namen posebne pobožnosti in zborovanja. V Bostonu je bilo zbranih 12.000 skavtov, ki so imeli zahvalne pobožnosti v 12 cerkvah. V New Yorku je korakalo 4500 skavtov v mogočnem sprevodu po eni izmed najlepših ulic v katedralo sv. Patricija. V S. Francisku je nadškof blagoslovil 1500 skavtom zastave in v Manchestru jih je bilo zbranih na zborovanju 1400. — Katoliška mladina postaja vedno bolj številna in obeta mnogo za bodočnost.

Spreobrnjenje

Iz židovske vere v katoliško je nedavno prestopila hči slavnega francoskega filozofa Bergsona.

Iz Fatime

13. maja se bo vršilo v Fatimi kronanje. Za to priliko bo poslal sv. oče svojega zastopnika kard. Micara, ki je bil prej apostolski nuncij v Braziliji in pozna dobro portugalski jezik.

Italijanska KA in volitve

V Italiji bodo, kot je znano, prvo nedeljo junija volitve v ustavodajno skupščino. Gre torej za zelo resno zadevo, saj od te skupščine ne bo odvisno samo, katera stranka bo vladala, temveč tudi, kakšni bodo sami temelji nove italijanske države. Zato se katoličani zelo resno pripravljajo na volitve. Ker pa se zavedajo, da je prazno človeško delo, če ni pomoči z nebes, organizira ital. Katoliška akcija za nedeljo 19. maja poseben dan molitve za ustavodajno skupščino. Poleg tega pa škofje in tudi duhovniki poučujejo ljudstvo o pomenu ustavodajne skupščine in o dolžnosti katoličana, da da svoj glas taki stranki, ki ni v nasprotju z njegovo vero.

Kaj pravijo naši rdeči katoličani k temu? Gotovo porečejo, da to je politika. Da, toda politika Kristusova, ki ni rekel samo: »Dajte cesarju, kar je cesarjevega«, temveč tudi: »Dajte Bogu, kar je božjega«. In tega »rdeči katoličani« in njih kolovodje ne razumejo.

Zanimivosti iz Holandske

Na Holandskem bi radi vklesali v srca vseh državljanov, da je podlaga vsega zemeljskega blagostanja in vir božjega blagoslova vestno izpolnjevanje božjih zapovedi. Zato so natiskali brez števila lepakov, ki bodo povsod izpostavljeni skozi deset tednov. Na lepaku je naslikan Mozes slavnega umetnika Michelangela in pod sliko je debelo natisnjena ena izmed božjih zapovedi, ki jih je Bog dal Mozesu na gori Sinaj. Vsak teden bo izpostavljena ena božja zapoved. Po cerkvah bodo pa razlagali isto božjo zapoved, in to ne le po katoliških cerkvah, ampak tudi po protestantskih. Sestavili so tudi mnogo knjižic, ki jih delijo med ljudstvo, da se v ljudeh vzbudi zavest, da brez zapovedi božjih država ne more živeti v miru in varnosti. Omenjene lepake vidiš po vsej Holandski in na vseh krajih: v velikih skladiščih, v hotelih, na postajah, v gledališčih, v trgovinah, na trgih, na železnicah in tramvajih itd. Tako delajo drugod. Pri nas pa bi radi Boga izločili iz človeške družbe in gradili vse le na svojo moč in svojo ošabnost.

Zelo umestno!

Pred leti je češka zbornica predložila načrt nove postave proti slabemu tisku. Načrt je omenjal, da slabi tisk ogroža nravni razvoj mladine in jo s tem navaja k zločinom in surovosti, ker kvarno vpliva na domišljijo. Danes bi bila taka postava tudi pri nas prav na mestu, ker se s slabim tiskom že naši otroci navajajo le k sovraštvu in brezboštvu.

—:—

ALI STE ŽE ZAČELI?

Še je čas, da začnete duhovno akcijo, da bi naše ljudstvo ostalo zvesto Bogu in Cerkvi. Če niste še začeli, začnite! Ni še prepozno! Če pa ste, vztrajajte! Preberite še enkrat navodilo v zadnji številki lista!

Božjega blagoslova potrebuje naš narod! Po Mariji bo prišel! Prosimo jo in delajmo!

IZDAJALCI

V naših dneh veliko pišejo in govore o izdajalcih. Žal, da pogostoma sramotè za izdajalce najpoštenejše in najzvestejše ljudi, medtem ko poveličujejo kot vzore take može in žene, ki so v resnici izdajalci svojega krščanskega doma, svoje domovine in Cerkve. Tako se ni čuditi, da mnogi sploh več ne vedò razločevati, kdo zasluži ime izdajalca in kdo ne — in kaj sploh ta beseda pomeni.

Ker želimo naše bralce o pomenljivih rečeh poučiti ter jim pojme zbistriti, bi jim radi točno razložili tudi, kdo je res izdajalec.

V ta namen si nekaj izdajalcev pokličimo v spomin iz zgodovine.

Izdajalec Juda

V velikem tednu je spet stopila prav živo pred nas grda podoba najnesrečnejšega izdajalca Juda Iškarijota, ki je izdal našega Gospoda Jezusa Kristusa za trideset srebrnikov. Tega moža je bil izbral Jezus kakor ostalih enajst njegovih tovarišev za svojega apostola. Določil ga je, da postane eden izmed prvih stebrov kraljestva božjega na zemlji. Zato ga je imel vedno pri sebi, ga poučeval o svojih namenih in mu razodeval skrivnosti božjih naukov, ki jih je vpričo njega potrjeval z neštevilnimi čudeži. Poveril mu je celo posebno zaupno nalogo upravitelja apostolske zakladnice. Bil je torej mož, ki se je mogel ponašati s posebnim Jezusovim prijateljstvom in zaupanjem. — In kako je Juda poplačal Gospodu to prijateljstvo in zaupanje? — Položaj, ki ga je imel v apostolskem zboru je iz pohlepa po denarju zlorabil v to, da je sovražnikom za sramotno nagrado izdal kraj, kjer se je Jezus s svojimi apostoli shajal, da bi ga oni mogli brez hrupa, kolikor mogoče tajno zajeti.

Izdajalec Efialt

Izdajalce imenujemo po Judu večkrat judeže, a pravimo jim tudi efialti — to pa po izdajalcu Grku Efialtu. Ko je namreč hotel perzijski kralj Kserkses l. 480. pr. Kr. osvojiti Grčijo, so se mu Grki postavili v bran na Termopilskem prelazu. To posadko pod poveljstvom kralja Leonida so Kserksove čete divje napadale, a zaman; kazalo je, da se bo vsa njihova sila razbila ob tem levjem braniku. — Tedaj se je našel izdajalec, ki mu je bilo ime Efialt. Ta je v upanju na veliko nagrado pokazal Perzom prehod po gorskih poteh v hrbet Leonidovi vojski, ki je bila tako do zadnjega moža pobita.

Otroci izdajalci

Iz neke dežele, ki vodi že več desetletij najhujši boj zoper Boga in njegovo Cerkev, čeprav ne vedno enako nasilno, smo večkrat brali in slišali, kako se celo otroci v šoli vzgajajo k borbi proti Bogu in njegovim vernikom. Ob času najbolj divjega preganjanja so dopovedali otrokom, kako zaslužno delo napravijo, ako svoje verne starše naznanijo oblastem. In resnično je bilo nešteto ljudi radi takih otroških ovadb pobitih, zaprtih ali izgnanih v najstrašnejša taborišča in na trdo prisilno delo. Take otroke-izdajalce so celo v časopisih poveličevali kot zelo zaslužne za novi red. To ni nič čudnega v prečudni dobi, ki je edina v svetovni zgodovini postavila spomenik Judežu Iškarijotu.

Kdo je torej izdajalec?

Če iz navedenih primerov, ki splošno veljajo za grde vzorce izdajstva, posnamemo bistvene znake, lahko določimo pravi pojem izdajalca in njegovega sramotnega početja.

Predvsem označuje izdajalca *napačen namen*, ki je navadno sebičnost v obliki lakomnosti blaga ali pa tudi zapeljan fanatizem. Zlemu namenu izdajalec neredko strže tudi z *zlimi sredstvi* in pomočki. Odtod najgrša poteza na izdajalcu, ako

za svoje nečedno delo *zlorabi prednostno zaupanje*, ki ga je užival v občestvu, zoper katero se obrača po svoji novi privrženosti, n. pr. otrok zoper družino in starše, duhovnik zoper Cerkev in škofa, odličen rojak zoper svoj narod, prijatelj zoper prijatelja. Potemtakem bi utegnili izdajalca določiti tako-le: izdajalec je, kdor iz sebičnosti izrabi svoj položaj kot prijatelj, zaupnik ali sploh član kakega občestva, n. pr. naroda, države, Cerkve, za ta cilj, da ljudi, s katerimi je tako povezan, izroči *krivični sovražnosti* nasprotnih ljudi ali skupin.

Pravična oblast

V tej opredelitvi srečamo še eno sestavino izdajstva, katere poprej nismo navedli, namreč poleg notranjega sebičnega namena izdajalčevega tudi zunanji uspeh ali vsaj cilj njegovega dejanje, to je, da ljudi, s katerimi je bil zaupno povezan, izroči krivični sovražnosti nasprotnih ljudi ali skupin. Ta točka je v sodobni družbi, ki je tako zelo zmedena in razrvana, posebno pomenljiva in zahteva tem več razjasnitve, čim bolj se vsevprek oznanjajo in vsiljujejo najusodnejše zmote in prevare družabnega sožitja.

Najprej stoji temeljna resnica, da je vsa socialna oblast od Boga; čim se katera oblast docela odtrga od Boga, ostane sama pest. Odtod nujno sledi, da mora biti osnova vsakemu družabnemu redu *božja postava, naravna*, ki je vodilo vsemu človeštvu, kristjanom pa tudi *pozitivno razodeta*. Krivične so torej pred vsem tiste oblasti, ki preganjajo ljudi zaradi nazorov ali dejanj, ki se ujemajo z božjimi in cerkvenimi postavami ali pa jih te celò zahtevajo. Ovajati ljudi zaradi taki dejstev oblastem tiste vrste, je izdajstvo, ki je jako podobno Judeževemu in je očitno zelo velika pregreha.

Važno je torej v ocenjevanju izdajstva, da se razloči, ali je oblast, oseba ali skupina, kateri kdo koga ovadi, pravična ali ne. Nikakor namreč ni izdajalec, kdor pravični oblasti naznani človeka, ki je s svojimi zlodejstvi družbi škodljiv. Saj je vendar oblast zato tukaj, da čuva javni red in varnost državljanov. Če bi kdo lastnega brata ubijalca ali razbojnika izročil pravični oblasti, da obvaruje družbo škode, bi nikakor ne bil izdajalec v slabem pomenu, ampak hvale vreden mož, ki osebne koristi in družinsko čast žrtvuje skupnemu blagru. Seveda bo kristjan po evangeljskem nauku prej poskusil druga sredstva, n. pr. opomine in svarila, preden bo klical oblast.

Danes pa doživljamo, da komunistična partija s čredo pristašev, katere goni za sabo, jemlje v zakup vso pravico, — vse poštenje in vso ljubezen do domovine. Kdor po svoji vesti služi domovini drugače, kot predpisujejo komunisti, je izdajalec, ker je menda komunizem edina rešitev slovenskega naroda. Ker pa imamo kristjani ravno komunizem za najpogubnejšega sovražnika kakor vse družbe, tako še posebno našega malega naroda, zato je nujno, da nas komunisti in njih tisk vsevprek psujejo za izdajalce. Zgodovina pa ve povedati, da smo kristjani nesebično služili domovini, ko še komunistov nikjer ni bilo, ali pa so bili mnogi izmed njih zlasti na Primorskem — črni fašisti. In ko bo komunistični bahavi šunder davno izginil, bomo slovenski kristjani pod vodstvom katoliške Cerkve naprej v stoletja — slovenski narod.

—:—

Ta dejstva preudari in ne igraj se z besedo izdajalec! Saj bi bila obupna sramota za slovenski narod, ko bi res imel na sebi toliko izdajalcev, kolikor mu jih hočejo naprtiti komunisti slovenskega rodu.

Izkusimo pa, da najrajši očitajo izdajstvo drugim prav tisti, kateri so sami vsak hip pripravljeni, menjati prepričanje in zastavo ter druge izdajati za judeževe groše.

Bodimo torej zvesti Bogu, Cerkvi, domovini, krščanskemu domu in vsem, s katerimi nas je božja previdnost združila v kako Bogu dopadljivo skupnost; delo in besedo izdajalstva pa pustimo nasprotnikom.

OKNO V SVET

GRČIJA. Nova vlada Poulitz-ova je že odstopila in dala novega opravila regentu nadškofu Damaskinos-u. Ta je poveril sestavo kabineta zunanjemu ministru Tsaldarisu in ta je sestavil ministrski svet iz samih monarhistov.

RUSIJA. G. Lasky, poglavar angleških laburistov, je obiskal te dni Italijo in je prisostvoval kongresu socialistov v Firencah. Pri nekem sprejemu časnikarjev v Rimu je povedal, da ni mogoče govoriti o kaki socialistični internacionali, dokler ne bo mogoče poznati namenov Rusije in kako tam pojmujejo demokratične svoboščine in pravico človeške osebnosti. Rekel pa je, da je glede socialne pravičnosti Rusija vsaj 50 let pred drugimi državami. — Recimo, da je to res, ne moremo soditi, ker nismo bili tam, a glede srčne kulture in pravice človeka do osebne svobode so bili tekom te vojne ravno od ruskih boljševikov dani dokazi, da so vsaj 2000 let za zapadnimi demokracijami. Ne bomo trdili, da so bili Nemci boljši — a ruska nasilstva nad deželami, ki so jih zasedli, niso čisto nič zaostajala za nemškimi. To bi znala povedati Ogrska z Budimpešto in zlasti Dunaj z okolico do Gradca.

V PALESTINI so velike stavke Judov in Arabcev. A ob praznikih so bila v Jeruzalem kljub temu velika romanja kristjanov iz sosednjih dežel, zlasti ker letos praznujejo Veliko noč istočasno v vzhodni in zapadni cerkvi. Tudi Judje so praznovali svoj Pascha ob »zidu jokanja«, — pa letos bolj veselo, ker je 400 ur posta izposlovalo, da so njih rojaki v »La Spezia« dobili dovoljenje potovati od tam dalje v Sveto deželo.

LONDON. Laburistična vlada je naznanila v zbornici, da bo podržavila vso železarsko in jekleno industrijo. S tem je izzvala vihar pri konservativcih, ki jim načeluje Churchill, in sedaj se bije v poslanski zbornici velika bitka za in proti temu predlogu.

POLJSKA. Skoro 200 tisoč Nemcev so izselili iz novega ozemlja Poljske, a še poldrugi milijon jih je obsojenih na izselitev. Na izpraznjena ozemlja pa se doseljujejo Poljaki iz Rusije in iz vojaških edinic, razkropljenih po svetu. — Nekdaj smo brali o velikem preseljevanju narodov; takó množično pa še takrat ni bilo; in takrat je bilo prostovoljno, danes je pa prisiljeno.

ŠPANIJA je danes za zatožni klopi pred Varnostnim svetom ZN. A ona se ne da tako hitro ugnati. Poljski delegat Lange ji je v svoji obtožnici očital vsakovrstne grehe glede sodelovanja z »Osjo«, zlasti to, da je še sedaj v Španiji zatočišče nacističnih Nemcev, ki da imajo svoje tovarne za proizvodnjo atomske bombe. Španski poslanik v Londonu je v imenu vlade povabil (kar je znamenje dobre vesti) vlade Anglije, ZDA, Avstralije, Francije, Egipta in Brazilije, naj pošljejo izvedence v Španijo, da preiščejo, koliko resnice je na teh obtožbah. Pravično bi bilo, da bi danes pod zaščito ZN prišlo do veljave tudi svetovno javno mnenje proti zahrbtnim spletkam nezadovoljnežev proti eni ali drugi vladi.

MOSKVA. Tudi na Veliko noč so tisoči Rusov napolnili moskovsko katedralo in vso okolico, ko je bila tam praznična služba božja. Prisostvovali so tudi nekateri diplomatski zastopniki.

Torej se le jasni tudi na ruskem nebu. Krščanski čut je kljub preganjanju ostal živ, vera v Boga se ne da z vladnimi dekreti in brezbožniško propagando izkoreniniti iz duš. Veselimo se teh prvih korakov proti zboljšanju verske strpnosti vladnih krogov v Rusiji in želimo, da bi se vsi naši bratje tam in povsod, tudi v Sloveniji, vrnili k svojemu Bogu in k pokorščini do njegovih zapovedi. Tedaj se bo tudi rdeča zvezda spremenila v Gregorčičevo »zlato« zvezdo srečnih dni. Nihče tega ne bo bolj vesel kot mi slovenski Primorci, ker tedaj postanemo bratje po krvi in veri. Toda za to je treba nekaj več kot nemotene sporadične službe božje. No, prve korake do verske strpnosti delajo in vsak naslednji bo lažji. Ako imajo dobro voljo in prave namene, bo tudi milost božja pomagala k pokristjanjenju Rusije — ki ga je napovedala Mati božja v Fatimi.

ITALIJA. Italijanski poslanik v Washingtonu Tarchiani je obiskal zunanjega ministra Byrnesa in izjavil, da sami Italijani želijo, naj bi Trst postal prosta luka, ki naj jo porabljajo vse države, tako Italija kot Jugoslavija potom železnic, ki se tam stekajo in ki naj postanejo tudi meddržavne. Tako ne bo nobenih gospodarskih sporov več v Julijski Krajini.

Zunanji ministri na delu

PARIZ. Zunanji ministri, ki imajo glavno besedo pri mirovni konferenci in sedijo od 25. aprila pri sejah, da določijo tudi naše meje, so: Jamez Byrnes, zunanji minister ZDA, rojen 1879, zelo sposoben politik, zlasti v zamotanih vprašanjih, kjer ni drugega izhoda, nego le pameten kompromis.

Ernest Bevin iz Londona, rojen 1881, vnet reformator, ki se približuje moskovskim socialnim načelom, spreten organizator delavstva, včasih skrajno razdražljiv.

Vječeslav Mihajlovič Skrijabin - Molotov, kar pomeni po naše Kladivar, rojen 1890. Že v mladosti revolucionarec, ki je mnogo presedel, a tudi preštudiral v ječah, pozneje učil kot profesor v Leningradu. Zelo hladen in miren računar, ki se zna obvladati. Zvest Stalinovi komunistični liniji.

Georges Bidault iz Francije, rojen 1900. Vešč pisatelj in urednik pariškega lista »L'Aube«. Najbolj premeten med svojimi ministrskimi tovariši, ki odločujejo danes usodo poraženih Hitlerjevih zaveznikov.

Namestniki teh zunanjih ministrov letos niti velikonočnih počitnic niso imeli, ampak so morali hiteti z delom, da so 25. aprila predložili svoje spise v Parizu. V Londonu priznavajo, da si načrti državnikov glede mirovnih pogojev v marsičem bistveno nasprotujejo, a istočasno zatrjujejo, da je trden sklep londonske vlade priti do srečnega zaključka miru z Italijo, Romunijo, Bolgarijo in Finsko tekom letošnje pomladi.

Na ta način bodo tudi najlaže ublažili prehranjevalno krizo v Evropi. Predsednik UNRRE je rekel, da se bo prihodnjih 90 dni zdelo cela večnost vsem 500 milijonom ljudi, ki so navezani na mednarodno pomoč glede hrane. Šele žetev v juliju bo prinesla prvi oddih od teh skrbi.

ZDA in Kanada morajo znižati v teh mesecih za svoje državljane 25 odstotkov porabe žita, da bodo mnoge lačne Evropejce obvarovale smrti za lakoto. Tudi Rusija in Argentina sta obljubili svoje prispevke v žitu. Kdo ve, če bodo narodi Evrope za vse to hvaležni? Prosimo Boga, naj da državnikom razsvetljenje, da bodo pravo zadeli, letini po celem svetu pa blagoslov, da bo zadostna za vse.

FRANCIJA. Tam bijejo bitko za ustavo; na eni strani so socialisti in komunisti, na drugi strani pa progresivni katoličani, ki nočejo imeti diktature, ne osebne ne zbornične, ampak hočejo imeti nad državno zbornico, — ki naj sestoji iz dveh korporacij kakor v Angliji in ZDA —, še višjo oblast v predsedniku republike.

MILAN. V noči na velikonočni ponedeljek so neznanci odkopali na milanskem pokopališču Mussolinijev grob, ki je bil znan le najožjemu krogu grobarjev in oblasti. Že prej razpadlo krsto so pustili ob grobu, tudi en škorenj je ostal tam, ostanke trupla pa so odnesli.

V teku je preiskava, ki naj pojasni to skrivnostno tatvino. Razjasnila bo, ali so bili povzročitelji tega odkopa Mussolinijevi skriti častilci, ali pa njegovi sovražniki. S tem bo prišel na dan tudi namen, ki so ga imeli pri tem podjetju, ki je na vsak način precej drzno.

Še drugo razburjenje so doživeli Milančani o praznikih. V ječi »San Vittore« so kaznjenci prišli na skrivnosten način do orožja, razorožili nekaj čuvajev in jih pridržali kot talce ter začeli boj proti četam orožnikov in vojakov, ki so bili poslani, da uduše upor. Par dni so se upirali s streljanjem iz gnezdišč, a nazadnje so se morali 24. aprile vdati. Razobesili so bele zastave in bersaglieri so jih razorožili ter prepeljali v druge zapore.

NEMČIJA. V nürnberškem procesu proti vojnim zločincem je bivši guverner Poljske Frank, ki ima na vesti umor nešteto Judov, priznal, da bo minulo tisoč let in več, ko ta greh Nemčije še ne bo pozabljen

Mož, prej brezverec, se je v zaporu spreobrnil, sprejel katoliško vero in porablja velik del dneva s tem, da moli. — Če bi bil to storil prej, bi ne postal tak okrutnež, kot je bil. Človeški pravičnosti bo zadostoval s svojo smrtjo — pri Bogu pa bo kot skesan grešnik našel usmiljenje.

Rosenberg, »veliki duhovnik« nacistične vere, je pa priznal, da je nemška vlada res dala navodila za sterilizacijo slovanskega prebivalstva, kateremu naj bi se odvzele vse šole in zdravstvene ustanove, da ga bo prej konec. Za Slovane, ki prežive, je dovolj, da znajo šteti od 1 do 100 — več ne potrebujejo kot delavci za nemški narod.

Toda pri vseh okrutnostih, ki so jih zagrešili drugi narodi nad Slovani, moramo pravično priznati, da so pripravili in še pripravljajo brezbožni komunisti slovanskega rodu svojim lastnim bratom nekomunistom največje krivice in grozote.

LONDON. Vojni minister je napovedal, da bodo dali odpuščenim vojakom, ki pridejo domov v razbite hiše, celih 30 tisoč 725 že vnaprej v tovarnah izgotovljenih hiš v najem, da najdejo tako spet streho zase in družino. V 2 urah je taka hiša postavljena in sposobna za prebivanje.

FRANCIJA. V Saint Quentinu je 43 letna francoska mati Antoniette Tuillon povila svoje trideseto dete. Od teh jih živi še 15, najstarejši ima 26 let.

RIM. 23. aprila so otvorili prvo narodno zborovanje krščanske demokratične stranke, katerega se udeležujejo tudi zastopniki krščanskih demokracij iz sosednjih držav. Programatični govor je imel prvi dan De Gasperi, ministrski predsednik in voditelj Krščanske demokracije v Italiji.

Junaki krščanstva v Rusiji

Škof d'Herbigny, ki ga je papež Pij XI. poslal v Rusijo, da na mestu samem zbira vtise o bridki usodi ruskih kristjanov, poroča v svoji knjigi o Rusiji med drugim:

Bilo je vročega poletnega dne. Zdelo se je, da je vas čisto prazna. Vse je bilo na polju. Nenadoma privozijo trije veliki avtomobili. Počasi se rinejo med hišami. Pred cerkvijo obstanejo. Izstopi kakih sto rdečih gardistov. Sami divji, predrzni, zločinski obrazi. Nič dobrega ne mislijo. Poveljnik ukaže, naj se vsi ljudje v eni uri zberejo v cerkvi. Kdor bi se branil, naj ga na mestu pobijejo. Vojaki se razidejo na vse kraje. Ukaz jim je po volji. Ljudi mučiti, to jim je užitek. Posebno če gre za obsovražene katoličane.

Ljudje so takoj vedeli, kaj ti divjaki hočejo; saj pred dvema letoma so jim odpeljali škofa in ga pustili umreti v strašnem taborišču od lakote in mraza. Lani so jim vzeli župnika in o njem ni bilo nič več slišati. Nič dobrega niso slutili. Najbrž bo tudi od njih zahteval Stalin izjavo, da so od vere odpadli.

Ni minila ura, ko so se že vsi ljudje zbrali v cerkvi in čakali, kaj bo. S pravo rusko mirnostjo in vdanostjo so gledali, kakšna usoda jih doleti. Poveljujoči častnik stopi pred nje in vpraša brez ovinkov: »Kaj ne, da vsi zahtevate, da se vaša cerkev zapre?« — Če je pričakoval kak »da«, se je zelo zmotil. Iz tri sto grl mu je zadonel odločen »ne«. Ugriznil se je v ustnice, ko je opazil, da s temi ljudmi ne bo imel lahkega dela. To so bili ljudje, ki so bili z dušo in telesom zvezani s svojo vero.

»Malo pomislite,« je poskušal dalje, »in potem odgovorite. Saj vendar vsi zahtevate, da se vaša cerkev zapre, kaj ne da?«

»Ne, mi tega ne zahtevamo. Mi hočemo svojo cerkev ohraniti« je bil enodušen odgovor. Čez nekaj časa vpraša tretjič. Tudi tretjič se oglasi neklonljiv »ne«. Zdaj je sprevidel, da s temi ljudmi zlepa ne bo ničesar opravil. Radovoljno ne bodo pustili cerkve zapirati. Rabiti mora torej silo.

»Dobro torej, naj bo po vaši volji. Vi ostanete v cerkvi, nihče ne sme ven.« S temi besedami zapusti cerkev, postavi rdeče gardiste z nasajenimi bajoneti pred vrata. Ti naj bi s silo nazaj pognali vsakega, ki bi poskušal priti ven. Mirno, potrpežljivo so ljudje ostali v cerkvi. Minevala je ura za uro, a častnik ni prav nič pokazal, da bi jih hotel izpustiti. Tedaj prosi neka žena, naj jo pustijo domov, ker ima doma hudo bolnega moža, ki mu mora streči. Smejali so se ji.

Rdeči gardisti so si privoščili dobro južino, ki so jo napleniili pri kmetih, za jetnike pa se niso zmenili. Prišla je noč, toda nihče ni tarnal. Ob štirih zjutraj je prosila mlada žena, naj jo vendar pustijo domov. Doma ima dvojčka in na vsak način mora mala dva podojiti. Pomolili so ji pred nos list. »Če to podpišeš, smeš iti,« so ji dejali. Uboga mati je podpisala, ker se je bala, da bi ji otročička od lakote umrla. Smela je oditi, ker je podpisala, da naj se cerkev zapre.

Tudi 90 let star mož, ves utrujen in izčrpan, je podpisal. Nato je rekel častnik: »Dobro, vaša vas torej zahteva, da se cerkev zapre. Vi ste svobodni, pojdite domov!« Nato so cerkev izpraznili in zaprli. Čez tri dni pa je dobil okrajni glavar pisanje, v katerem so vsi moški in ženske iz vasi protestirali proti temu, da se je cerkev zaprla. Protest sta podpisala tudi tista mlada žena in 90 letni mož. Vaščani so prosili, naj se cerkev zopet odpre in naj jim dovolijo, da se smejo v njej zbirati kakor doslej. Odgovora ni od nikoder. Čudili so se zelo. Da odgovor ne bo ugoden, o tem so bili vsi prepričani. Večina je mislila, da bodo cerkev razstrelili, ali pa da bodo prišli z bombami nad vas in cerkev.

Prešlo je poletje, prešla je jesen, bližala se je zima. Tedaj pridejo nekega dne zopet trije avti, polni rdečih gardistov. Poslali so ukaz na vso vas ,naj se takoj vsi na trgu zberejo. S seboj naj vsi pripeljejo vozove. Ko so se vaščani zbrali — vsak s svojo družino — je poveljnik položil na tla križ in se zadrl nad prvim, ki ga je videl pred sabo: »Pljuni na križ!«

»Ne,« je bil odgovor.

»Moža na voz!«

Prišla je na vrsto mati. Ista zahteva kot pri očetu. Oster »ne« je bil odgovor.

»Vrzite to žensko na drugi voz!« je ukazal brezsrčni poveljnik. Tudi otroci so morali stopiti predenj. Tudi njim je ukazal, naj pljunejo na križ. Tudi tu je zadel na odločen »ne«.

»Vrzite otroke na tretji voz«, je ukazal in nadaljeval zasliševanje. Toda niti enega ni bilo, ki bi ga ubogal. Raje so hoteli umreti, kakor vero zatajiti.

Zdaj se je sodba izvršila. Vsi vozovi so potegnili preko sneženih tal, a v različne smeri. Nihče ni smel domov, nihče ni smel po obleko, po živež ali denar. Taki, kakršni so bili, so morali zapustiti svojo domovino. Njih premoženja so se polastili rdeči gardisti. Kaj se je s temi ljudmi zgodilo, ve samo Bog. Groza obhaja človeka, če le samo pomisli, kaj se je zgodilo z otroki in ženami. Može so spravili na kolodvor. Ponoči je prišel vlak, ki naj bi sprejel izgnance. Natovorili so jih na živinske vozove in stlačili skupaj z možmi, ki so jih bili zbrali v drugih krajih. Na sledečih postajah so priklopili druge vozove in potem je vlak vozil nepretrgoma naprej proti severo-vzhodu.

Deset dni je vozil in ves ta čas se za jetnike ni nihče zmenil. Nihče se ni zmenil za tiste, ki so medtem od lakote in mraza pomrli. Končno je vlak dospel do neizmerne snežne pokrajine. Živi so izstopili, mrliče so kratko pometali v sneg in potem je prišlo življenje prisilnega dela in nazadnje mukepolna smrt. To je bil konec za te dobre kmete, ki je bil ves njihov zločin ta, da so hoteli svoji veri ostati zvesti.

Toda niti eden od vseh 10.000 katoliških kmetov ni svoje vere zatajil. Imeti moramo globoko spoštovanje pred temi mučeniki najiznajdljivejšega, najkrutejšega in največjega preganjanja kristjanov, kar jih je sploh kdaj prišlo nad Cerkev božjo.

Tako piše škof d'Herbigny, ki je hodil po ruski zemlji v prvih letih komunističnega nasilja nad ubogim bratskim narodom.

Bela garda

Že dolgo je od tega, ko se mi je neki bivši partizan pritoževal: »Bili smo v Š. na Vipavskem. Jaz sem šel med partizane iz samega narodnega idealizma in sem hotel tudi med njimi ostati zvest svojim verskim vajam. Zato sem na neki prvi petek šel k sv. obhajilu. Komaj sem prišel iz cerkve, že so me tovariši napadli s psovko »belogardist«. To je bilo eno izmed mojih številnih razočaranj.« — Nedavno sem vprašal interniranca, ki se je vrnil iz Nemčije, kako je kaj z nedeljsko sv .mašo. Prejel sem ta odgovor: »Takoj po vrnitvi sem šel k sv. maši v domačo cerkev. Ko sem prišel iz cerkve, so me napadli, da sem belogardist, ker hodim v cerkev. Sedaj hodim k maši v mesto.« — Otrokom sem priporočil naš lepi verskovzgojni listič »Pastirčka«. Neki majhen možiček je bil že nahujskan proti njemu in mi je rekel: »To je bela garda.«

Podobnih zgledov bi znali naši slovenski Primorci našteti toliko, kot je peska ob obalah Jadranskega morja. Morda si tudi ti, dragi bralec, doživel že več takih napadov.

Zato bo prav, ako si enkrat damo odgovor na vprašanje, kaj je bela garda. Ta izraz so najprej rabili komunisti ob krvavi revoluciji v Rusiji. Oni sami so imeli svojo rdečo gardo, ki je hotela v krvi — zato rdeča barva — zatreti vse svoje nasprotnike. Vsaka akcija, zlasti nasilna akcija (delovanje), zbudi reakcijo. Tako so se tudi v Rusiji vojaško organizirali ruski narodnjaki, katerim je presedalo brezobzirno pobijanje in uničevanje rdečih prekucuhov. Tem svojim nasprotnikom so komunisti nadeli ime »bela garda«. — Ta izraz so pozneje zelo posplošili in ga sedaj rabijo tudi za take nasprotnike komunizma, ki še nikdar niso imeli orožja v roki in jim še na um ne pride, da bi se z orožjem borili proti nasilnemu komunizmu.

Vsak veren katoličan, ki pozna nauke sv. Cerkve in nauke komunizma, niti najmanj ne dvomi, da zanj ni prostora v komunističnih vrstah. Tak človek ve, da sploh ne more biti prepričan komunist in istočasno prepričan katoličan, ker sta si ta dva nauka tako nasprotna, kakor ogenj in voda. Ker je torej vsak značajen katoličan po svoji naravi nasprotnik grobega komunističnega materializma, ni nič čudnega, da ga komunisti imenujejo »belogardista« in reakcionarja, t. j. človeka, ki se upira brezbožnemu komunizmu.

V liberalni dobi so imenovali vsakega doslednega katoličana »klerikalca«, sedaj pa imenujejo vsakega dobrega katoličana »belogardista«.

Kdor ve, kako velik zaklad imamo v naši sveti veri in kako je nemogoče, Bogu in ljudiču hkrati služiti, je ponosen, ako ga moderni brezbožneži in njim podložna zapeljana čreda imenujejo »belogardista«.

V tem smislu bodimo kar radi »bela garda« in še »izdajalci« povrhu.

Čudno naključje

Zadnji vatikanski tednik «Oss. della Domenica« piše:

V Montefiascone so 6. aprile komunisti pripravljali veliko manifestacijo, ker so bili gotovi, da zmagajo pri upravnih volitvah. Sprevod bi bila morala otvoriti mrliška krsta, v kateri bi moral ležati komunist Rubbi, star 60 let, oblečen v duhovniško obleko. To naj bi pomenilo zmago komunizma nad Cerkvijo in vero.

V nedeljo 7. aprila je šel Rubbi k mizarju, ki je krsto pripravljal, da bi poskusil, kako bo ležati v krsti. Čudno je, da ga je, čeprav je bil prej zdrav kot riba, še tisti dan prejela slabost in je bil v ponedeljek ob 6. uri zjutraj že mrtev.

Tednik končuje svoj dopis takole: Nočemo spravljati v zvezo smrti tega moža s krsto, v kateri bi ga morali nesti po mestu, oblečenega v duhovniško obleko, le to hočemo povedati, da se je »komedija spremenila v tragedijo«.

Vedno boljše

Irski rdeči križ je sporočil poljskim oblastem, da je pripravljen, sprejeti tisoč poljskih vojnih sirot za dobo desetih let. Dodal je temu tudi zagotovilo, da bo za otroke v vseh ozirih dobro. Poskrbeli jim bodo tudi šolsko in versko vzgojo v njihovem jeziku, da bodo res zrasli v dobre katoličane in državljane. Irski rdeči križ je dobil naslednji odgovor: »Varšavska vlada noče, da bi poljske sirote dobile versko vzgojo«.

Iz odgovora je razvidno, kak veter piha v vladnih krogih na Poljskem. Piha pač iz vzhoda, kjer kraljujejo srp, kladivo in rdeča zvezda. A vse to se bo nazadnje le spet poklonilo pred Križem Kristusovim.

Ženske „za vero"

Komunistična zveza je izdala v Pisi naslednje poročilo: V vasi Cappanoli je lepa skupina žensk nesla v cerkev Materi božji 5 debelih sveč s širokim rdečim trakom v zahvalo, da so pri upravnih volitvah zmagali komunisti in socialisti.

Res zanimivo, kako zna komunizem »farbati« ljudi in tudi keliko naivnežev zna ujeti v svoje mreže. Vsega se poslužuje, da bi pokazal, da ni proti veri, v resnici pa neprestano ubija v ljudeh vero in spoštovanje do Cerkve. Saj drugače ne more, ker je pač *brezbožen*. Seveda mu nasedajo le naivneži, ki jih je pa tudi pri nas vse polno. »Osservatore Romano« z dnè 19. 4. pa pravi, da je le oni komunizem dosleden, ki Cerkev napada kot svojo nasprotnico, vse drugo in tudi Te Deum, zapet v zahvalo za zmago komunistov, je le preračunjena hinavščina, ali velika nevednost.

Človekoljubje

Po končani vojni in tudi že med njo je bilo v res demokratičnih državah vojnim ujetnikom dovoljeno, da so se oglasili svojim domačim in jih rešili moreče negotovosti. Mednarodni Rdeči križ in papežev obveščevalni urad sta imela med vojno in še več po njenem koncu polne roke dela s tem človekoljubnim poslanstvom.

Ali je znano vsem našim občudovalcem diktatorjev, ki jih pa imenujejo demokrate, iz katerih držav ni mogel priti noben glas ubogih ujetih sinov in očetov? Še Hitler se je nazadnje vdal in dovolil zvezo ujetnikov z domačimi. Le ena država je ostala trda, neizprosna. In ta je toliko hvaljena in povzdigovana Sovjetska zveza.

Zakaj neki? Uganite. Morda vam bo pomagalo pri tej uganki dejstvo, da iz Rusije se vračajoči maloštevilni ujetniki napadajo in razbijajo prostore komunističnih strank, ki jih najdejo po svoji domači državi. Mora biti pač povod za to. Mislite s svojo glavo, brez predsodkov! Ti ujetniki so s svojimi očmi videli in na svoji koži poskusili ves raj boljševizma, za katerega se naši trapasti ljudje tako navdušujejo. Ko ga bodo sami poskusili, bodo enako mislili kot ti bivši ujetniki.

—:—

Komunistična dialektika

Mladenič in mladenka, ki sta kdaj slišala kako »učeno« komunistično predavanje, sta si morda zapomnila tudi slavno besedo »dialektični materializem.« Ker je pa treba za komunistično modrost prav posebno zavitih možganov, ki jih normalno razvit človek nima, je le malo ljudi, ki bi to učeno besedo razumeli. Zato je neuki partijc Pepe prosil šolanega Jurija, naj mu vendar že malo bolj poljudno pove, kaj je ta dialektika, ker mu pri tej besedi prihaja vedno na misel samo »diareja«, kakor so pravili v bolnišnici, kjer se je nedavno zdravil.

Pepe: »Kaj je to »dialektični materializem«?

Jurij: »To so zelo učene reči, ki ti povedo, kako se vse na svetu razvija v treh stopnjah. Naj ti to pojasnim na zgledu našega odličnega predsednika, ki je prehodil pot od najnižje do najvišje stopnje in je ostal vedno le materialist. Vse se spreminja, materija ostane.

Vidiš, najprej je bil fašist. To je bila prva stopnja. Po zakonu reakcije je postal lani antifašist. To je bila druga stopnja. Tudi ta je imela reakcijo in tako je v zadnjem času postal superfašist, kar pomeni, da je fašist na višji stopnji razvoja, torej nekak nadfašist. In to je po domače komunist.

Pepe: Zdaj že vem. Dialektika je tista reč, ki napravi iz hudobnega — okrutneža.

—:—

Pod domačo lipo

Tone je bil komunist. Imel je soseda Petra, ki je imel malo posestvo in dve kravi v hlevu. Tudi on bi rad postal komunist, saj mu je Tone tolikokrat govoril o tej stvari kot o pravem odrešenju za človeški rod na splošno in še posebej za slovenski narod. Neko nedeljsko popoldne sta sedela pod lipo pri kozarcu vina. Tone je vsak pogovor zaključil s slavospevom komunizmu. Ko sta že govorila o tem in onem, mu Peter zaupno zastavi vprašanje: »Tone, veliko sem že slišal o komunizmu, a kaj je prav za prav, vendar še ne vem. Pojasni mi malo, saj ti si o tem dobro poučen, ker hodijo k tebi višje glave.«

Tone se je nagnil k njemu in mu začel razlagati rdeči evangelij takole: »Peter, da boš bolje razumel, ti bom kar po domače povedal, kaj je komunizem. Vidiš, mi komunisti zahtevamo, da se vse razdeli, da bomo vsi ljudje enaki. Razumeš?«

»Mhm!« je pritrjeval Peter.

»Misli si, da imaš ti dve veliki lepi hiši. Saj si to lahko misliš? Kaj boš v tem slučaju storil?«

»Eno bi obdržal, drugo dal drugim«, se odreže Peter.

»Dobro! Zdi se, da že popolnoma razumeš naš nauk! Zdaj si pa misli, da imaš dva avtomobila. Kaj boš napravil?« vpraša Tone.

»Ej, enega bi obdržal, drugega dal tebi«.

»Izborno!« ugotavlja Tone. »Si že naš! — Kaj pa, recimo, da imaš v hlevu dve kravi? Kaj boš storil?«

Peter debelo pogleda in molči. A Tone nadaljuje: »No, Peter, ali si ne moreš predstavljati, da imaš v hlevu dve kravi? Odgovori, saj si pokazal, da že razumeš, kaj je komunizem. Odgovori, daj!«

Peter pa se popraska za ušesi, rekoč: »Pusti mene in moji kravi pri miru! Ni treba, da bi si kravi predstavljal, ker ju že imam! Zato ju pa tudi ne bom delil. Preveč se trudim in garam, da bi ju dajal drudim, ki le postopajo in nič ne delajo. Če hočejo imeti krave, naj se le lotijo pridnega dela. Začnejo naj kot sem začel jaz. Najprej koza, potem dve kozi in potem krava in tako naprej.«

Peter je izpil iz kozarca in vesel odšel, da je razumel, kaj je ta toliko opevani komunizem. Nič več se ni navduševal zanj, rajši je skrbel za svojo zemljo in svojo družino. Vedno bolj je pa tudi doumeval da se za komunizmom skriva veliko slabega in da po takih naukih ne more priti ljudem nič dobrega.

—:—

Tajna policija

V diktatorskih državah ima velik pomen za varnost diktatorja in njegovih tajna policija. Tako je bilo v Italiji pod fašizmom, tako v Nemčiji pod nacizmom, tako je povsod, kjer vlada komunistična diktatura. Tako je tudi v Jugoslaviji. Komunizem bi rad prevzel, objel in zastrupil s svojim naukom vse javno in zasebno življenje, zato se poslužuje vseh sredstev. In glavno sredstvo je njegova tajna policija, ki se imenuje OZNA.

OZNA je v Jugoslaviji to, kar je v Rusiji GEPEU ali je bila v nacistični Nemčiji GESTAPO. Začela je z delovanjem v letih 1941-42. Ustanovila jo je komunistična partija. Svoje delo je začela potom trojk, skupin treh ljudi, močno povezanih med seboj in z vodstvom. Njihova dolžnost je bila zbirati podatke o ljudeh, ki so nasprotni komunističnim nameram, vrivati se v organizacije, ki niso z njimi povezane, in v njih vohuniti ter vse svoje nasprotnike preganjati.

OZNA je sestavljena iz dveh oddelkov: politični oddelek s svojim posebnim osebjem, z agenti, vohuni in zaupniki — ter vojaški oddelek, ki izvršuje navodila političnega oddelka. Vojaški oddelek je nosil prej ime VDV (Vojska državne varnosti), ki so jo vodili po gozdovih najbolj izraziti elementi komunistične partije (KP). Njeni člani so bili razni zločinci in krvoločneži. VDV je pobila mnogo ljudi. L. 1944 je OZNA postala legalna organizacija. VDV se je spremenila v »Vojsko narodne obrambe.« Razširila se je po vsej Sloveniji in ohranila prejšnji način delovanja.

Politično vodstvo OZNE je še vedno zelo tajno. Ve se za imena nekaterih članov, ki so bili v revoluciji na Španskem ali pri partizanih. Vsi so zelo krvoločni ljudje. OZNA ima svoje urade za Slovenijo v Ljubljani v poslopju, kjer je imela tudi nacistična GESTAPO svoje urade. Tam, kot pravijo, so tudi nekateri člani tajne ruske sovjetske policije GEPEU.

OZNA ima razpredeno svojo mrežo po vsej Sloveniji, v coni B in tudi v coni A. Zaupniki OZNE so tudi v inozemstvu, precejšnje število jih je v Italiji. V Rimu je eden izmed njenih članov, Boris Ban, hotel odvesti nekega slovenskega begunca.

Organizirana je tako, da vsak član pozna le svojega najbližjega predstojnika in svoje podložnike in nič drugega. Vse drugo mu je skrito. Kdor postane član OZNE, ne more več iz nje brez smrtne nevarnosti. To pa radi strahu, da bi izdal njene skrivnosti. Njen član more postati le kdor je član KP, in to je prvi, nenadomestljiv pogoj za sprejem. Drugi pogoj je bil vsaj zadnja leta ta, da je moral biti vsaj dve leti med borci za zmago komunizma. Poleg tega mora pa vsak dovršiti še tečaj za politične komisarje. Kdor je član le OF, je lahko le daljni zaupnik OZNE, ne pa njen član.

OZNA je popoln gospodar življenja in premoženja državljanov. Kdor pride v njene ječe, je popolnoma ločen od sveta. Kdor pride iz nje, mora molčati kot grob o tem, kar je videl, slišal in preizkusil. Drugače ga čaka gotova smrt. Od »osvoboditve« Slovenije do danes je bilo likvidiranih nad 30.000 oseb brez procesa, ne da bi bila OZNA za zločine kakemu človeku odgovorna. OZNA je odvisna od notranjega ministrstva in nadzoruje druga ministrstva.

Njen namen je, zavarovati sedanjo diktaturo v Jugoslaviji. Brez nje bi se ne vzdržala, zato pa mora uporabljati tako nečloveške načine. Tak je pač sistem vseh diktatur na svetu. (C.P).

Vesela novica

Iz Moskve poročajo, da so tam odkrili posebno zdravilo zoper jetiko. Zdravilu so dali ime »aspergilina«. Kakor penicilina, je tudi aspergelina neke vrste plesen. Toda dočim penicilina ne umori bacilov jetike, jih aspergilina uniči v kratkem času. Proročilo pravi, da v Moskvi zdravijo jetične bolnike z novim zdravilom že v velikem številu in z najboljšimi uspehi.

Bog daj, da bi to ne bili samo prazni upi.

Nekaj novega

Nov vulkanski otok, ki se je dvignil iz morja 320 km južno od Tokia, bodo po britanski torpedovki, ki ga je odkrila, imenovali Urania . Posadka ladje, ki je plula proti Honkongu, je zaradi bleska razbeljenega in zadimljenega otoka mislila, da gre za gorečo petrolejsko ladjo in je hotela pomagati dozdevnim brodolomcem. Šele ko so so otoku približali na 300 m, so spoznali, za kaj gre. Računajo, da je novi otok 300 m dolg, 200 m širok in 20 m visok.

Sv. Janez Evangelist svari pred zapeljivci

Ne verjemite vsakemu duhu, temveč duhove preskušajte, ali so od Boga, kajti veliko krivih prerokov je šlo v svet. Po tem spoznate božjega duha: Sleherni duh, ki priznava, da je Jezus Kristus prišel v telesu, je od Boga, in noben duh, ki Jezusa ne priznava, ni od Boga. In to je duh antikrista, o katerem ste slišali, da pride.

Marjanka:

Marjetica

I.

Prijazna vasica je vsa blestela v poslednjih žarkih sonca, ki se je počasi spuščalo v objem sinjega morja, tam daleč, daleč na obzorju.

Visoko v hrib so se vzpenjale bele hišice, za njimi so mogočno kraljevale silne gore, še z zadnjimi snegovi zasnežene.

Vse je bilo že v cvetju in svežem zelenju. Žito je že visoko zrastlo iz naročja zemlje in lahno valovilo v pomladnem vetru. Visoko pod nebesnim svodom so v ponosnih zaletih krožile lastovke, se nato spuščale prav nizko do ostrešja hiš in iskale tam svoja lanska gnezdeca. V vejah ozelenih dreves so slavčki veselo drobili svoj zadnji pozdrav zahajajočemu soncu, drobni črički v travi so jim neumorno pomagali.

Zdaj je v čudoviti mir majniškega večera mehko zadonel zvon Marijinega svetišča na nasprotnem hribčku.

Marjetica je pohitela, da bi šmarnic ne zamudila. Te ure, ki jih je v prelestnih majniških večerih darovala svoji nebeški Materi, so bile zanjo najlepše. Vso svojo prekipevajočo srečo čistega srca je izlila v hvaležne slavospeve Njej, ki je bila najčistejša med lilijami.

Po strmem klancu je prispela na majhno jaso. Tedaj je v zadregi obstala.

Mlad slikar je sedel pred stojalom, čez katero je bilo razpeto platno, in s čopičem mehko božal skoro že dovršeno sliko: bela cerkvica na hribčku, v ozadju zasnežene gore, bujno zelenje mogočnih lip okoli cerkve, vse je bilo tako živo zadeto, da je Marjetica v občudovanju razširila oči. Tedaj jo je tudi slikar zagledal in nič manjše začudenje ni spreletelo njegovo obličje.

Stala je pred njim v soncu vsa obžarjena, lepa in mlada kot pomlad sama! V rokah je držala šopek snežno belih šmarnic; vsa njena postava je izrašala neko ljubkost, nekaj nedoumljivega, kar ni zapazil še na nobenem dekletu.

»Dober večer, gospod!« je deklica tiho pozdravila slikarja, ki se je šele pred dobrim tednom naselil v njihovi vasici. Parkrat ga je že videla, kako se je vzpenjal v hrib s svojim stojalom in slikarskimi potrebščinami. Le v cerkvi ga ni še videla. »Pozdravljena, deklica, kam pa tako naglo?« jo je prijazno povprašal.

»K šmarnicam grem, pa moram pohiteti, ker bo kmalu v tretje zazvonilo.«

»Ali ni škoda tvoje mladosti, da jo zapiraš med tiste štiri vlažne stene sedaj, ko je zunaj v naravi najlepše?«

»O ne, gospod«, mu je vneto odgovorila, »zame je najlepše pri Mariji, tam cvete najlepši maj«.

Nejeverno jo je pogledal; a njeno oči so sijale vanj čisto kot kristalna gorska jezera, da so v njem razpršile sleherni dvom.

»Zate bo to že res, deklica, mene pa bi vera ne mogla več zadovoljiti. To je le iluzija, potrebna starim ženicam in preprostim ljudem.«

Marjetica je prezrla žalitev. V srcu ji je vstala velika žalost.

»Vi ne verujete v Boga?« se je zgrozila, »kje pa zajemate moč za viharje življenja? Meni je vera vse«, je tiše pridala.

Slikar se je veselo zasmejal.

»Deklica zala, kaj ti veš, kaj je življenje!

Glej, mladost ti bo minila, ne da bi jo izrabila, ali je ni škoda? Naša moč je v naši mladosti, deklica!«

V tem je pri cerkvi zazvonilo z vsemi zvonovi.

»Oh!« se je Marjetica prestrašila, »zamudila bom, z Bogom!«

»Že greš? Pa vsaj eno cvetko mi pusti za spomin«, jo je mehko poprosil.

»Ne morem, gospod, Mariji so namenjene, bom pa molila za vas!« — mu je zaklicala, ko se je že spet vzpenjala v hrib.

»Hvala, boš vsaj takrat name mislila; pa kako ti je ime, deklica?«

»Marjetica!« je zvonko zadonelo že raz sredo hriba sem in prijetno odmevalo s hriba v hrib v pomladni večer.

Marjetica, Marjetica«, je tiho ponavljal tudi mladi slikar »še sama ne veš, kako ti pristoja to ime.«

Gledal je za njo, dokler ni njena vitka postava izginila v senci mogočnih lip.

(Dalje)

Socialno vprašanje

(Nadaljevanje)

Kaj pa z »večnimi dobrinami«?

Časne duhovne dobrine so le medel odsev in bežen okus večnih dobrin, Boga, ki je Resnica, Dobrota in Lepota sama. Človek, ki ima nesmrtno dušo, potrebuje tudi večnih dobrin, zato hrepeni tudi po *večnih dobrinah, po BOGU.*

Človek hrepeni po sreči. A čisto, neminljivo srečo more najti le v Bogu. Sv. Avguštin je tako lepo in resnično dejal: »Nemirno je naše srce, dokler ne počije v Bogu« (Izpovedi I. 1).

V človeški duši je neskončno hrepenenje, ki ga more utešiti le neskončni Bog.

Kdor izgubi Boga, si nehote ustvari »malika«, nekaj, kar si umišlja namesto Boga (za »boga«, kot nekaj človeku zadostnega, človeka zares osrečujočega, vse želje izpolnjujočega): nekateri bogastvo, drugi slavo, še drugi moč in oblast, zopet drugi Bakha ali Venero ali oba.) Toda maliki so maliki, umišljeni »bogovi«, ki človeka ne morejo zares osrečiti, že zato ne, ker so končni in minljivi. Zakaj »podoba tega sveta preide« (1 Kor. 7, 31).

Človek se le vara, če misli, da bo našel popolno srečo kje drugje kakor v neskončnem in večnem Bogu.

Seveda se pomanjkanje tvarnih dobrin bolj »čutno« čuti. Če človek strada, če je slabo oblečen, če nima doma, res najbolj čuti, da mu ni dobro.

Toda ob vseh vnanjih dobrinah je marsikdo globoko nezadovoljen in nesrečen. Kakor pravimo, se človek vsega nasiti in naveliča. Zakaj? Zato, ker je hrepenenje človeške duše hrepenenje po popolni sreči, ki jo morejo dati le duhovne, le večne dobrine, v vsej čistosti in popolnosti le Bog. V vsaki duši, če ni že docela otopela, živi domotožje po nebesih.

Sv. Avguštin: »Zase si nas ustvaril in k sebi naravnal, zato je nemirno naše srce« i. t. d.

Zlo je človeku brez duhovnih dobrin, a najbolj zlo brez Boga. Morda se mnogi tega ne zavedajo, ker hlepe le po tvarnih užitkih, a v resnici so vprav ti najbolj bedni in nesrečni, zakaj čakajo jih prevare in prevare, a največja prevara, ko se bo odprla večnost. »Kaj človeku pomaga, če si ves svet pridobi, svojo dušo pa pogubi (Mt 16, 26).

S tiskovne konference

G. guverner je na običajni tiskovni konferenci v Gorici 24. apr. obravnaval razna važna vprašanja. Predvsem je poudaril, da se za 1. maj ne bodo smela vršiti nobena zborovanja ali manifestacije, ki ne bodo odobrene od ZVU.

Vojaške vaje na Krasu

Že pred več meseci so začeli s topniško šolo na Krasu med Dolom in Dobrdobom in Vrhom. Zavezniška artilerija VIII. korpusa ima tam svoje topniške vaje. Da bi se ne pripetile nesreče civilnemu prebivalstvu, so ves prostor obdali z žico in na mnogih krajih napeljali telefon, istočasno pa opozorili prebivalstvo na nevarnost. Toda prebivalci niso hoteli sodelovati, je izjavil major Long, in so se zgodile mnoge sabotaže, zlasti so na mnogih krajih poškodovali telefon. Vsled tega, je dejal g. guverner, bomo sicer nadaljevali s strelskimi vajami, telefona pa ne bomo več popravljali. In če se bodo zgodile kake nesreče, naj si jih ljudje sami sebi pripišejo.

Razdeljevanje blaga za obleke

Gospodarski oddelek pri ZVU je imel velike težave, da je dobil potrebni bombaž za predilnico v Podgori. Bombaž je prišel in pričakujejo še novih pošiljk iz Amerike. Do sedaj so napredli v Podgori za tri sto tisoč metrov blaga. Nekaj tega blaga bo prišlo sedaj v prodajo v Gorici in na deželi za civilno uporabo. Blago se bo dobilo po zmerni ceni pri raznih trgovcih v Gorici, Saloni, Kanalu, Kobaridu, Bovcu, Komnu itd. Cena bo za sedanje čase zelo ugodna, blaga pa tudi toliko, da si ga bo lahko vsakdo oskrbel, kdor bo imel denar. Cena bo n. pr. za platno in rjuhe: 80 cm visoko po 150 lir; za hlače 128 cm visoko po 364 lir meter; za srajce 70 cm visoko po 164 lir; za ženske obleke 77 cm visoko po 184 lir meter. — Pri tem pa je guverner opozoril, da si razni goriški trgovci niso hoteli nabaviti tega blaga, ker se boje konkurence za blago, ki so ga drugod kupili po višjih cenah. Če bi trgovci zaradi špekulacije ne hoteli prodajati blaga, ki ga stavi na razpolago ZVU, bo ta prisiljena odpreti lastne prodajalne, kajti blagor ljudstva zahteva, da se mu nudi dobro blago po čim nižjih cenah.

Javna dela

Guverner je znova poudaril tudi to, da naj se brezposelni nikar ne bojijo, da ne bodo dobili dela. Dela bo pri javnih delih za vse, ki bodo hoteli delati. Prav gotovo, da bo več dela kakor delavcev na razpolago. Seveda ne bo to delo vedno tako, kakor bi si ga kdo želel. Toda v sili bi se morali ljudje oprijeti vsakega dela, čeprav morda ni njihovo poklicno delo. Tu je navedel nekatera javna dela, ki so se že začela ali se bodo v kratkem, n. pr.: razširjenje vodovoda v Krminu (proračun 19 milijonov), regulacija mestne kanalizacije v Gorici, obnovitev mestnega mostu pri Ločniku, zidanje raznih šol, poprava slov. sirotišča, poprava raznih cest itd. Da to niso samo lepi načrti, kaže porast zaposlenih delavcev pri javnih delih v zadnjih treh tednih: od 7 tisoč se je njihovo število zvišalo na 15 tisoč.

Volitve in drugo

Na stavljeno vprašanje o bodočih volitvah je dejal g. upravitelj, da moramo počakati, ker izide o tem v kratkem splošni ukaz, ki bo vse pojasnil.

Na stavljeno vprašanje, kaj bo s tistimi iz področja B, ki bi jih zasačili v področju A brez predpisanih vojaških izkaznic, je dejal, da bodo z njimi postopali po ukazu št. 14, ki pravi, da bodo take kaznovali z globo ali z zaporom.

Na vprašanje, zakaj ponekod ZVU ne dovoli, da bi se osnovale zadruge, je guverner odgovoril, da oni nimajo predsodkov proti nikomur, toda ne dopuste, da bi jim kdo diktiral ali vezal roke. Tistega, ki dela proti ukazom ZVU, bodo kaznovali in zadrugo razpustili. Zadruge se lahko ustanavljajo. Odobrenje pa bodo dobile le tiste, ki bo o njih civilni oficir izjavil, da so potrebne in da služijo skupnim koristim.

Glede obnove porušenih hiš na deželi je najbolj prav, da se vsakdo obrne na svojega civilnega oficirja, da ne bo delal po nepotrebnem poti in stroškov po Gorici.

Goriški grad

Končno je omenil še goriški grad in prošnjo, da bi se na njem odprla igralnica. Tega, je izjavil g. guverner, ne bom nikoli dopustil. Grad je zgodovinski spomenik in kot tak mora služiti vsem, zlasti bi bilo prav, če bi se uporabil za kake kulturne prireditve.

Sv. gora

Stavljeno je bilo še vprašanje, ali je varno romati na Sv. goro zaradi min, ki so morda še zakopane. Odgovor je bil, da glavna cesta je gotovo varna in očiščena. Za varnost na bližnjicah in po grmovju pa ne more garantirati. Naleteli so tudi že na mine. Zaradi tega bo za romarje pač najbolj pametno, če se drže ceste in puste bližnjice.

Domače novice

Šmarnice za Slovence v Gorici

V stolnici vsako jutro ob 5.45.

Pri Sv. Ignaciju ob 6. uri zjutraj.

Pri Sv. Ivanu vsak večer ob 8. uri.

Letos bomo posvetili majniško pobožnost molitvi, da bi naš narod otal zvest Bogu in Cerkvi. Molili bomo tudi za žrtve svetovne vojne.

Zato upamo, da se bodo Slovenci, zlasti mladina, teh pobožnosti polnoštevilno udeleževali.

+ Msgr. Ivan Caneva

Dne 28. aprila je po dolgi bolezni umrl dolgoletni tajnik rajnega nadškofa Sedeja msgr. Ivan Caneva. Rodil se je v Viscone 14. II. 1880, v mašnika je bil posvečen l. 1904. V mestu je bil vsa leta tudi katehet na ljudskih šolah. Bil je priljubljen pri vseh duhovnikih. Napram Slovencem je bil pravičen in se je tudi dobro naučil našega jezika. Bog nakloni večni mir njegovi duši!

Gorica

Na Veliko noč je bila krščena v kapeli bogoslovnega semeniščа neka dekle, ki je od protestantovske vere prestopila v katoliško. Isti dan je prejela še sv. obhajilo in je bila birmana. Lepa sreča za mlado dekle.

— :—

Napovedana misijonska prireditev našega Marijinega vrtca je zelo lepo uspela. Otroci so igrico »Male misijonarke« nad pričakovanje dobro podale. Tudi ostale točke: žive slike, deklamacije, govorčki — in pevske točke so bile lepe.

Imeli smo tudi loterijo, ki je s svojo velikodušnostjo (72 daril) še prekosila veliko misijonsko požrtvovalnost številnega občinstva.

Naš vrtec res lepo vzgaja goriške deklice.

Vrtojba

Na cvetno nedeljo se je vršil pri nas slovesen pogreb dveh žrtev pretekle vojne: domačina Ivana Gulina, ki je bil ubit na Krasu v sept. 1943, in neznane ženske, ki je bila zadeta od nemškega izstrelka prav tako sept. 1943 na vrtojbenskih gričih. Prav in lepo! Kdaj pa bomo odkopali mnogoštevilna trupla, ki leže pokopana po gričih in dolinah vzhodno od Vrtojbe, in jih zagrebli v blagoslovljeno zemljo? Med njimi so tudi domačini. Med njimi je mlada mati dveh otročičev, ki je morala v smrt samo zato, ker je spoznala lumpa, ki je streljal na njenega moža. Ali morda ti nesrečneži niso bili kristjani? Popravimo vsaj s krščanskim pogrebom strahotno krivico, ki je bila premnogim izmed teh žrtev storjena. Če so jim ljudje bili krivični v življenju, naj jim bodo pravični vsaj po smrti in naj jim ne odrekajo pravice, počivati na blagoslovljeni zemlji.

Op. ured. — V nekaterih vaseh so to že storili in so krščansko pokopali vse brez izjeme, partizane in nepartizane. Lepo bi bilo, če bi se povsod tako storilo. Vsaj po smrti naj neha med nami sovraštvo!

Sežana

Tomajski igralski odsek društva »Srečko Kosovel« je uprizoril v naši dvorani dne 7. 4. t. l. Jurčičevo dramo »Domen«. Režiser in igralci so se kaj dobro izkazali. Domen, Sova, Urh bi boljši skoraj ne mogli biti. Zato pa se je tudi občinstvo kar vživelo v prizore na odru. Otroci so jokali kar na glas ko, se je Domen poslavljal v ječi od matere in Anke, starim mamicam pa so takrat tekle solze po licih. Ko je Domen vrgel graščaka Sovo na tla, so otroci pomagali Domnu z vpitjem: daj ga, daj ga, daj ga, prav ti bodi!

Drama je imela popoln uspeh.

Zato smo zelo hvaležni Tomajcem za zdravo zabavo, ki so jo nudili nam Sežancem. Take kulture smo vsi veseli.

Borjana

Zavedni Slovenci iz Borjane Vas prosimo, da objavite sledeče:

Rdeči sovaščani nas obrekujejo s fašisti, belogardisti in izdajalci. Grozijo nam, da nas ne bodo le pobesili, ampak celo spekli, ko bodo končno zmagali.

Lanskega leta smo pred guvernerjem izjavili, da nismo fašisti, a da tudi komunisti nočemo biti. Ker smo še vedno tega prepričanja, smo na velikonočno nedeljo razobesili poleg ameriške in angleške tudi slovensko zastavo brez zvezde.

Istočasno protestiramo kar najbolj ogorčeno proti ustnemu in pismenemu obrekovanju našega gospoda župnika, ki so ga komunistični časopisi že ponovno prav nesramno napadli.

Naš gospod župnik Evgenij Ošnjak je med nami že skoraj štiri leta. V tem času nam je izkazoval samo dobrote. Večkrat je posredoval, da nam niso vasi požgali.

Iz raznih zaporov je rešil 32 oseb, 6 celo iz Nemčije. V zahvalo ga prav ti ljudje danes najbolj sovražijo in preganjajo.

Mi ljubimo slovenski narod in si želimo zares demokratične Jugoslavije. Nikakor pa nočemo, da bi naš narod postal žrtev brezbožnega komunizma.

V zadoščenje grdo obrekovanemu g. župniku darujemo za »Slovenskega Primorca« L 1765.—.

Obvestila

Našla se je moška zapestna ura. Oglasiti se je treba pri občinski blagajni.

Mestno županstvo je objavilo užitninski davek za vino. Vsi, ki prodajajo vino, morajo svoje zaloge naznaniti mestnemu užitninskemu uradu. Tam dobijo tudi podrobnejša obvestila.

Darovi:

V 16. štev. lista je tiskarski škrat napravil neljubo pomoto, ki jo s tem popravljamo: dobri krejski verniki so poslali upravi za življenje Slov. Primorca 1000.— lir in ne samo 100. Iz Dornberga 514, iz Livka 1000, iz Borjane v zadoščenje zaradi napadov na našega g. župnika 1765, iz Štandreža 350, šempeterska žena 200, šempetersko dekle 100, mirenske družine za »Slov. Prim.« kot edino glasilo prave slovenske demokracije 504, Modreja 500. Bog povrni!

V nedeljo 5. maja ob 16. uri bo v Verdijevem gledališču Finžgarjev

DIVJI LOVEC

Vstopnina od 30 do 100 lir

Odgovorni urednik msgr. ALOJZIJ NOVAK
Tiskano z dovoljenjem A.I.S.
Tisk. G. Iucchi - Gorica

Eden izmed tistih, ki so pri koritu in so zato poveličevalci vsake, tudi najbolj nepriljubljene vlade, se je spreobrnil. Spreobrnil se je, ker je korito že precej prazno, ker se okrog njega preveč pujskov gnete, ker od morja piha malo drugačen veter in ker se mu zdi, da se ni vredno preveč zameriti ljudstvu za tisto dobo, ko bo delalo obračun z ljudmi, kateri so si lastili pravico, da njegove želje tolmačijo, pa so dejansko tolmačili le take želje, ki so od ljudskih tako daleč narazen kot severni tečaj od južnega.

Torej ta spreobrnjeni funkcionar, ki je doslej delal Urhu največje težave in ga na vse načine sumničil, se mu je začel zadnje čase dobrikati. Preskrbel mu je dovoljenje za v Gorico in da mu na tej poti ne bo treba ne čevljev sezuvati in ne obrabljene srajce kazati in da lahko pelje po načinu največjih privilegirancev celo voziček drv v mesto in si tako nebavi kaj nujnih potrebščin.

Drva je prodal in zdaj sedi na praznem vozičku pri Zvezdi ter prebira »Slovenskega Primorca«. Da pa ne bi videl vsak nepridiprav, pri kako »zločinskem« delu se nahaja, je vtaknil svoj list v »Soški tednik« in je bil tako nehote živa podoba povprečnega Primorca, ki je sicer ohranil zdravo pamet na pravem mestu, medtem ko mu je srce zlezlo v hlače. Urh je tako vršil za mimoidoče posel gorečega propagandista za »Soški tednik«, »Slovenski Primorec« pa je le še bolj ogreval in vnemal moža za ideje, do katerih je že zdavnaj sam prišel s pomočjo silno drage izkušnje.

Ko je bil tako zamaknjen v svoje branje in je vsako toliko polglasno pritrjeval: »Tako je in nič drugače! — Saj sem vedno tako pravil. — Na Kitajskem, na Poljskem, v Ukrajini, na Dunaju, — pod rdečo zvezdo je povsod enako slabo vreme. Zakaj so morali priti prav vsi Slovani pod to nesrečno zvezdo?... Edino v coni A še sije vsaj deloma Gregorčičeva »zlata zvezda«, ker jo ščiti roj belih zvezd. — »Pridi, zvezda naša, pridi, jasne v nas upri oči!« Ob teh mislih se je zatopil v nekdanje dni, ko je še s fanti prepeval na vasi v lepih večerih. Milo se mu je storilo, odložil je časopis in začel peti:

Zvezda mila je migljala
in naš rod vodila je;
lepše nam ta zvezda zala,
nego vse svetila je.

Toda, oh, za goro utone,
skrije se za temni gaj;
svetle prašam milijone:
Vrne li se še kedaj?

A molče zvezdice jasne,
odgovora ne vedo,
dol z neba višave krasne
nemo na prašalca zro.

Pridi, zvezda naša, pridi,
jasne v nas upri oči,
naj moj dom te zopet vidi,
zlata zvezda srečnih dni.

Simon, Simon, takrat si zložil to pesem, takrat, ko smo tako svobodno in veselo po dobri večerji peli na vasi, mi prešerni fantje, ki nismo vedeli ne kaj je svoboda in ne kaj je sužnost. — Simon, kakšna bi bila tvoja pesem, ako bi živel današnji dan, ko prav tisti del tvojega naroda, katerega si poveličeval kot poštenjaka, ki ga svet še ni okužil in pomehkužil, — ko prav tisti narod tvoj najbolj občuti, da je zbežala od njega še tista svoboda, ki si jo užival ti?«

Nekdo ga je potrepal po ramah: bil je Žef. Po pozdravnih besedah in po odgovoru na vprašanja glede voza in namena njegove poti itd. je prišel Urh na pismo svojega prijatelja.

»Žef, hvala za pismo. Svetlika se ti, a samo svetlika. Pravo spoznanje te še čaka. Vesel sem, da si vsaj to spoznal, da nekaj ni v redu z našim osvobodilnim delom. Nikar pa ne nalagaj krivde za needinost »Slovenskemu Primorcu«! Ali naj bomo edini v pameti ali v neumnosti? Ali naj bomo edini v službi božji ali v službi hudiča? V pismu si mi čenčal o nekaki »progresivni ljubezni«, ki naj jo priporočam »Slovenskemu Primorcu«. Bil sem tam in so mi rekli: Dokažite, da smo se pregrešili proti ljubezni, in povejte, kdaj in kako. Radi bomo popravili, če smo kaj napak storili ali dejali. Ali smo mi že komu grozili, kakor drugi grozijo nam? Vašo pridigo nesite rajši tistim, ki o njih čivkajo že vrabci na strehi, da sovraštvo oznanjajo dan na dan in da vrše tudi dela sovraštva na človeških dušah in telesih. — In po pravici povem, da sem gospoda razumel, le sebe nisem razumel, da sem se drznil s takimi rečmi hoditi na uredništvo, ko sam tako občudujem resnično in umerjeno pisanje tega lista. Vsa dežela bi ga morala brati in marsikdo, ki danes govori brez misliti, bi začel misliti brez govoriti take neslane reči«.

»Urh, Urh, ali ne veš, da tega lista ne smemo brati in da je vsak, kdor ta list bere, prav na tistem prestolu milosti, kjer je sedel ubogi Slovenec, ako je v prejšnjih časih fašizma bral kak iz Ljubljane vtihotapljen list?«

»In to govoriš v coni A in praviš, da si želiš svobode? Ali je vreden svobode, kdor si niti tu ne upa z vso odločnostjo zahtevati, da misli, govori in bere, kar se njemu zdi prav in pošteno? — Ljudje tvoje baže ste rojeni sužnji in si zapravljate dan za dnem pravico do tiste svobode, kateri sanjamo že stoletja.

»Ko bomo v Sloveniji, bo že bolje. Počakaj še malo!«

Žef, ti živiš v oblakih in ne gledaš stvari v pravi luči. Ko prideš v svobodo, za katero se danes še mnogi vnemate, ne boš več mogel ne pisati ne brati takega časnika. Takrat ne boš mogel ne štrajkati ne demonstrirati. Takrat boš moral hvaliti, kar v srcu preklinjaš. Takrat boš tega mnenja: rajši v coni A pri močniku, kot v rdeči svobodi pri poticah. Jaz Urh, tvoj prijatelj iz Vrtovina, ti pravim, da je v coni B že marsikak gospodar in sploh marsikateri možak življenja tako sit in nad našo svobodo tako razočaran, da mu ni nič več do življenja... Jaz pa zaupam, ker vem, da nobeno drevo ne zraste v nebo in da kjer je hujša sila, tam je božja roka mila.«

»Tudi jaz zaupam...« Žef ni vedel, kaj naj še reče, ker tudi njemu postaja vedno težja borba med srcem in pametjo...